

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 59/20

Møtedato: 28.05.2020

Dato: 12.05.2020

Arkivsaksnr: 2020/4684

Budsjettprosessen for 2021

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 5/19, [Revidering av UiBs strategi "Hav, Liv, Samfunn 2016 - 2022"](#)
- Styresak 98/19, [Budsjett for Universitetet i Bergen for 2020](#)
- Styresak 107-a/19 [Forslag til statsbudsjett 2021 – innspill fra Universitetet i Bergen](#)

Saken gjelder:

Saken redegjør for de økonomiske utsiktene for 2021 og gir forslag til gjennomføring av budsjettprosessen for 2021.

Budsjettet følger opp handlingsplaner under strategien *Kunnskap som former samfunnet*. Dette er en ambisiøs strategi, og det er en etablert målsetning å sikre UiB økonomisk handlekraft ved å øke handlingsrommet gjennom økte inntekter samt øke effekten av de midlene som allerede finnes innenfor budsjettet. God uttelling i resultatmodellen og innenfor bidrags- og oppdragsdelen av økonomien blir en forutsetning for økt aktivitet.

Prosessen frem mot budsjett 2021 har i seg unormalt mye usikkerhet. Dette skyldes både forhold rundt UiB men også at nasjonale krisetiltak vil ha konsekvenser for budsjettene. Noe er lagt frem i Revidert nasjonalbudsjett, men Statsbudsjett vil også ha en større grad av uforutsigbarhet enn normalt. Dette er omtalt i saken og da særlig forslag om nye studieplasser og rekrutteringsstillinger. Det er signalisert at en del er en midlertidig oppbygging, og det må vurderes hvordan dette skal håndteres.

Forslag til vedtak:

1. Styret tar prosessen for budsjett 2021 til etterretning.
2. Universitetsledelsen får fullmakt til å fordele studieplasser og rekrutteringsstillinger etter nærmere dialog med fakultetene.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

13.05.2020/Sven-Egil Bøe/ Per Arne Foshaug

Vedlegg: Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
59/20

Møtedato:
28.05.2020

Arkivsaksnr:
2020/4684

Budsjettprosessen for 2021

Oppfølging

- Universitetsdirektøren vil komme tilbake til styret med sak med forslag til vedtak om Budsjettfordeling for 2021 i oktober. Dersom det vurderes hensiktsmessig, vil det legges frem en egen sak med drøfting av retning og rammer i september.

Bakgrunn

Prosessen knyttet til budsjett 2021 legges i denne saken frem for styret. Universitetets strategi *Kunnskap som former samfunnet*, vedtatte handlingsplaner og langtidsbudsjett er førende for forslag til prioriteringer og planer for 2021. I tillegg vil endelig budsjettfordeling være basert på forslag til statsbudsjett, styrets vurderinger, innspill fra fakulteter og avdelinger og drøftinger i ulike fora.

Når strategiske planer skal omsettes til handling er det behov for økonomiske ressurser. Her er budsjettet et viktig verktøy. Prioritering av tiltak og ressurser skaper retning. UiB-økonomien har høy grad av faste kostnader, og handlingsrommet utvikles i stor grad gjennom langsiktig tilpasning og kontinuitet i beslutninger.

Kunnskap som former samfunnet

UiBs strategi har fire strategiske hovedmål:

- UiB skal utvikle flere ledende forskningsmiljø. Innen 2022 skal alle våre fakultet ha fagmiljø i verdensklasse og flere fagmiljø av høy internasjonal standard.
- UiB skal utdanne de mest attraktive kandidatene i Norge. Innen 2022 skal 85 prosent av kandidatene ha relevant jobb to år etter fullført utdanning.
- UiB skal innen 2022 være en ettertraktet kompetanseinstitusjon som har styrket sine langvarige relasjoner med myndigheter, næringsliv, kulturliv og samfunnsliv.
- UiB skal bidra i det offentlige ordskiftet og til den kunnskapsbaserte samfunnsutviklinga gjennom god formidling og dialog med omverden. Innen 2022 skal vi være ledende i Norge på digital formidling

Handlingsplaner og delstrategier er laget for å bidra til at målene nås. Tiltakene følges videre opp med budsjettmidler som allokteres til formålene både fra sentrale midler, men først og fremst gjennom ressursinnsats i organisasjonen for øvrig.

De sentrale midlene er skaffet til veie gjennom en forutsigbar omfordeling av rammen til strategiformål fra fakultetene. Denne omfordelingen er for årene 2021 – 2025 1% per år.

Omfordelingen bidrar til oppbygging av et strategibudsjett som vil være på om lag 288 mill. kroner i 2021 (om lag 5 % av universitetsøkonomien). Midlene brukes i hovedsak til tidsavgrensede tiltak som skal gi incentiv til utvikling av UiB i strategisk retning. Det er viktig at midlene i så stor grad som mulig resirkuleres til nye tiltak etter utløp. UiBs strategibudsjett kanaliseres også tilbake i fakultetenes rammer, i hovedsak som midlertidig finansierte tiltak. I noen grad blir likevel rammene ved fakultetene og avdelingen justert varig med midler fra strategibudsjettet. Dette betyr at den årlige veksten i strategibudsjettet blir lavere enn 1 %.

De økonomiske utsiktene for 2021

Virusutbruddet og tiltakene som er iverksatt i den forbindelse har svekket verdensøkonomien, halvert oljeprisen og rammet norsk økonomi - dels gjennom effekter i internasjonale markeder og dels gjennom nasjonale tiltak for å begrense virusspredningen. De fleste virksomheter – både offentlige og private – har tapt inntekter og måttet redusere sin aktivitet, og staten har brukt store summer på å støtte norsk næringsliv.

Regjeringen har gjennom revidert nasjonalbudsjett foreslått omfattende tiltak som også vil påvirke budsjettet for 2021. Fremleggelse av Statsbudsjett 2021 er en viktig milepæl i prosessen, men i år vil det trolig være en større grad av forutsigbarhet enn tidligere. Gitt profilen på revidert nasjonalbudsjett ligger det nå an til å bli et ekspansivt budsjett, men gjerne spisset inn mot enkeltaktivitet.

I revidert nasjonalbudsjett er det foreslått 4.000 nye studieplasser og 250 nye rekrutteringsstillinger. Videre er det foreslått 40 mill. kroner til utstyr, areal og undervisning innenfor medisinske fag. Av studieplassene skal 1.100 til helse og sosialfag, 550 til lærerutdanning, 1.500 til realfag, 800 til økonomi- og juridiske fag og 20 til animasjon, utøvende musikk, film og kunst. Så langt kjenner vi ikke til hvordan midlene blir fordelt mellom institusjonene.

Det er videre foreslått kutt i arbeidsgiveravgiften med 4 prosentpoeng for mai og juni slik Stortinget anmodet om i forbindelse med den første tiltakspakken. Denne fordelingen er derimot foreslått null ut gjennom et tilsvarende for nettbudsjetterte virksomheter som universitetene. Det er også varslet flere tiltakspakker før sommeren, og både bygg og undervisning er mulige områder for ytterligere bevilgninger. Spesielt undervisningssiden kan få høyere kostnader fremover som følge av redusert gruppestørrelse. Dette gir en økt kostnad pr student som det bør være mulig argumentere for å få kompensert.

Studieplassene og rekrutteringsstillingene vil øke budsjettet for 2021 og flere år fremover. 4.000 studieplasser vil over tid bygge seg opp til mer enn 3 mrd. kroner i årlig budsjett. I revidert nasjonalbudsjett er det omtalt at en må være forberedt på at dette er en midlertidig økning og at bevilgningen vil bli tatt ned igjen senere. Denne type bevilgninger brukes i stor grad til fast ansatte og det vil være en utfordring om ikke bevilgningsnivået blir opprettholdt.

UiB har før viruskrisen kom, anslått en realvekst på 0,2% i bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet i 2021 og med samlede inntekter totalt sett på over 5,3 mrd. kroner. Dette vil øke som følge av forslagene i revidert budsjett, men hvor mye er usikkert. Det er videre usikkert hvor lenge det vil være behov for ekspansive budsjetter og når det eventuelt vil komme budsjettreduksjoner i enkeltsektorer for å dekke inn det høye forbruket.

Av kjente størrelser i budsjettet ser det ut til at UIB for femte år på rad vil ha vekst i resultatuttellingen fra departementets insentivmodell. Denne gang estimert til 22 mill. kroner. Det er økning på 4 mill. kroner på lukket ramme som måler relativ utvikling på EU, NFR, BOA

og publisering, og en økning på 18 mill. kroner på åpen ramme som måler utdanning og doktorgrader. Det er også antatt en videreføring av statens effektiviseringskutt (0,5 %) noe som vil trekke ned bevilgningen. Effektiviseringskuttet fra staten – ABE-kuttet - vil for UiB ha passert 140 mill. kroner dersom det videreføres også i 2021. Uten vekst i resultatuttellingen ville ABE-kuttet resultert i reell reduksjon i rammene når en holder krisetiltakene utenfor.

UiB må også selv ta ansvar for å øke sitt eget økonomiske grunnlag. Det er tre områder som er gitt særlig oppmerksomhet og som det fortsatt må fokuseres på:

- Det er erkjent at UiB har et potensiale for å øke sine inntekter fra bidragsfinansiert virksomhet fra NFR, EU og andre. I 2020 er budsjettet på 1.125 mill. kroner.
- UiB har tatt ut deler av potensiale for høyere inntekter gjennom bedre resultater på studiesiden. Inntektene kan økes ytterligere om det arbeides med å fylle studieplassene gjennom å tilby utdanninger som samfunnet etterspør samt sikre god gjennomføring.
- Effektivisering er en forutsetning for at UiB skal opprettholde handlingsrom. Størst effektiviseringsgevinst oppnår en gjennom helhetlige løsninger og god samhandling på tvers av enheter.

Disse tre områdene vil også være viktig budsjettarbeidet for 2021.

Strategien, handlingsplanene og klyngeutvikling er tilsammen omfattende løft for UiB. Planverket og det langsiktige økonomiperspektivet har likevel gjort det mulig å sikre samsvar mellom tiltak og ressurser. Tiltakene i 2021-budsjettet og de neste årene følger det løpet som er lagt opp i de vedtatte handlingsplanene. Oppfølging av humaniorastrategien, handlingsplan for UiB og Kina samt handlingsplan for bærekraft vil også neste år ha særlig prioritet.

Selv om det er gjort prioriteringer vil det være innhold som må opp til vurdering og justeres når forholdene tilsier det. I arbeidet med budsjett 2021 er det derfor nødvendig å fange opp slike forhold. Et forhold er målet om klimanøytralt UiB i 2030 som vil kreve ressurser, ikke minst gjennom eiendomsbudsjettene. Det pågår videre en revisjon av UiBs masterplan for areal, og det vil bli lagt frem forslag som oppfølging av dette. Arbeidet med sikring av samlinger har god fremdrift og krever økte ressurser. Det er planlagt 181 mill. kroner til formålet, og dette er lagt inn i budsjetter og planer over de kommende årene. Fremdriften vurderes fortløpende og justeringer kan bli foreslått. Selskapet Sigma2 forvalter sektorens felles ressurser for e-infrastruktur. Det er varslet en opptrapping av denne innsatsen fremover og dette må følges opp også i UiBs budsjetter jf. styresak 47/20, *Finansiering av nasjonal e-infrastruktur 2020 – 2030* som ble behandlet i styremøte 28. april. Også innovasjonsarbeidets økonomiske rammer må vurderes i budsjettet for 2021. Vi må videre ha åpning for at pandemien vil få langsiktige budsjettmessige konsekvenser for enkeltområder (f.eks. Universitetsbibliotekets mediebudsjett). Endelig vil høsten gi fornyede innspill fra fakultetene med forslag som må vurderes inn i UiBs planer.

Budsjettprosessen

Ved overgangen til handlingsplaner og langtidsbudsjetter er mange tiltak besluttet for flere år fremover. Budsjettprosessen ble i fjor justert til dette. Diskusjonen om ressursinnsats skjer med utgangspunkt i handlingsplanene, over flere år og utfra en totaløkonomi der både grunnbevilgningen og BOA er et naturlig økonomisk ressursgrunnlag. Erkjennelsen er at UiBs strategi i hovedsak finansieres innenfor enhetenes eksisterende budsjettamme der 95 % av ressursene ligger.

Budsjettprosessen er foreslått lagt opp på samme måte som i 2019 med to fellesmøter med dekanene og inntil tre styresaker. Fristen for budsjettinnspill fra fakultetene er flyttet fra 9. september til 1. september. Dette er for å sikre bedre tid til dialog med fakultetene enkeltvis etter at innspillene er mottatt.

Det er ikke lagt opp til en ny bred prosess på langtidsbudsjetter i år. Dette ble sist vedtatt høsten 2019 frem til 2025. På sikt er det ønskelig å integrere prosessen for neste års budsjett med langtidsbudsjettene slik at en hvert år har med en fornyet anslag på framtidsutsiktene. Derimot vil UiBs langtidsbudsjett for strategiske tiltak bli justert og lagt frem som del av budsjett 2021.

UiBs innspill til statsbudsjett for 2022 skal sendes Kunnskapsdepartementet innen 1. november. Innspillet drøftes som en del av budsjettprosessen. Det legges opp til at dette innspillet har en viss grad av kontinuitet fra år til annet, og langsiktige tiltak knyttet til bygg, infrastruktur og studieplasser som skal støtte opp omkring UiB vedtatte strategi og handlingsplaner vil her være sentrale. Som i fjor legges innspillet frem for styret til orientering i styremøtet i november.

Under følger planlagt prosess for arbeidet med budsjett 2021:

Budsjettkalender - budsjett 2021	
Tidspunkt	Aktiviteter
04.mai	Møte I med dekanene om budsjett 2021
28.mai	Universitetsstyret behandler sak om prosess og prioriteringer for budsjett 2021
02.jun	Rundskriv om budsjettforslag for 2021
24.aug	Møte II med dekanene om budsjett 2021
01.sep	Prioriterte forslag til budsjett for bygg, ombygging og investeringer fra enhetene
01.sep	Budsjettforslag for 2021 fra fakulteter og avdelinger
15-30. sept	Dialogmøter om budsjett, mål og virkemidler
24.sep	Universitetsstyremøte - evt. orientering i styret.
07.okt	Statsbudsjettet legges frem
29.okt	Universitetsstyret behandler universitetets budsjett for 2021
01.nov	UiB sender inn innspill til statsbudsjett for 2022
10.nov	Fakultetene skal ha mottatt tildelingsbrev for 2021
26.nov	Universitetsstyret orienteres om UiBs innspill til statsbudsjettet for 2022

Midlene som kommer i revidert nasjonalbudsjett er forutsatt å gi effekt allerede i høst. Dette betyr at vi må tilby flere studieplasser og lyse ut flere rekrutteringsstillinger før neste styremøte som er planlagt i august.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Prosessen frem mot budsjett 2021 har stor grad av uforutsigbarhet både på kostnads- og inntektssiden. Samtidig er det viktig å følge den kursen som er satt der dette er formålstjenlig. Det legges derfor opp til at det er gjennomføring av eksisterende handlingsplaner som er hovedlinjen, og i mindre grad oppstart av nye tiltak. Dette både fordi planer er etablert og igangsatt og for å legge til rette for at et nytt rektorat som tiltrer i 2021 skal kunne påvirke retningen fremover.

Selv i en tid med mye ekstraordinære forhold er det viktig å opprettholde fokus på at handlingsrommet de kommende år forutsetter at UiB evner å ta ut potensiale i vekst i studieinntekter, bidragsfinansiering og effektivisering. Handlingsrommet for styret vil i tillegg påvirkes av hvor mye midler som er tilgjengelig over det sentrale strategibudsjettet. Det er lagt opp til en fortsatt omfordeling av 1% av fakultetenes rammer årlig til strategibudsjettet frem til 2025.

De kraftfulle forslagene i revidert nasjonalbudsjett vil bety en solid vekst for sektoren og for UiB. Samtidig er det viktig å se at det spesielt nå også følger kostnader med vekst i studier. Med nye krav til redusert gruppestørrelse kan vi måtte øke det vi setter av per studieplass. UiBs budsjettmodell er slik at fakultetene får hele basisbevilgningen som følger med studieplassene de 2 første årene. Dette er for å lette oppbyggingen av plassene før resten av finansieringen kommer i form av resultatmidler fra insentivmodellen. Dette betyr at det fakultetene som må planlegge for oppstarten av de nye studieplassene.

På sikt er det grunn til å ha i mente at staten vil ha et inndekningsbehov. Det vil være vanskelig for enhver regjering å opprettholde utgiftsnivået slik det nå legges opp til. Det er varslet i forslaget at det vil komme reduksjon i studieplasser senere. Dette må også inn i våre diskusjoner slik at vi er forberedt på kutt. Det er i den forbindelse verd å merke seg at det for vår sektor er foreslått et kutt på 169 mill. kroner som nøytraliserer reduksjon i arbeidsgiveravgift som er gitt resten av arbeidslivet. I dette ligger det et signal om at krisetiltakene må ha finansiering i årets eller senere års budsjett.

Som nevnt i saken betyr budsjettarbeidet at eksisterende planer vurderes mot fremdrift og behov, samt at nye tiltak kan bli foreslått. Universitetsdirektøren vil særlig nevne to områder som det må være oppmerksomhet på i prosessen: Eiendom og nasjonal e-infrastruktur. Det pågår nå en revisjon av Masterplan for UiBs areal. Endringer i arealplanen er ventet, spesielt med hensyn til klima. Det er også ventet nærmere planer om bruken av arealene på Nygårdshøyden syd. Dette kan ha betydning for finansiering av arealplanen og vil måtte tas inn i budsjettbehandlingen for 2021. Videre vil *Finansiering av nasjonal e-infrastruktur 2020 – 2030* (Styresak 47/20) som ble behandlet i forrige møte, ha budsjettmessig konsekvens. Her må det utredes og foreslås en finansiering av UiBs økte kostnader.

Det er lagt frem budsjettendringer i regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett knyttet til studieplasser og rekrutteringsstillinger. Det er ikke kjent hvilke føringer det ligger i dette, men plassene/ stillingene må fordeles internt før sommeren. Det foreslås at universitetsledelsen får fullmakt til å fordele disse ressursene etter dialog med fakultetene.

13.05.2020/ Sven-Egil Bøe/Per Arne Foshaug (avd.dir.)